

ระดับการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทย

Degree of Trade openness of Thailand

เกียรติศักดิ์ สิงโต¹

ดร.สัมฤทธิ์ เทียนดำ¹

บทคัดย่อ

บทความนี้กล่าวถึง

- (1) วิธีวัดระดับการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าสูงสุด 8 ลำดับ
- (2) วิธีวัดอัตราการกระจุกตัวของ การเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้า 8 ประเทศ

Abstract

This paper presents:

- (1) How to measure the degree of trade openness of Thailand with its top eight- nation trade partners.
- (2) How to measure the ratio of concentration of trade openness of Thailand with its top eight- nation trade partners.

1. ปัญหาและนัยสำคัญของปัญหา (Statement of the problems and their significant)

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าประเทศที่เปิดประเทศทำการค้ากับต่างประเทศจะทำให้ได้รับประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ได้การเรียนรู้เทคโนโลยีที่แฝงอยู่ในสินค้าและบริการที่ทำการซื้อขาย และจะได้นำเทคโนโลยีเหล่านั้น มาปรับใช้กับการผลิตสินค้าในประเทศ
- 1.2 การดำเนินธุรกิจในประเทศจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะต้องผลิตสินค้าแข่งขันกับสินค้านำเข้า ที่ผลิตโดยธุรกิจต่างประเทศ
- 1.3 ผู้บริโภคมีสินค้าบริโภคหลากหลายชนิด ขณะที่ผู้ผลิตสามารถเข้าถึงแหล่งปัจจัยการผลิตได้หลาย ทางทั้งจากแหล่งในประเทศ และต่างประเทศ

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม ถนนเพชรเกษม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160

- 1.4 ประเทศมีรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ ขณะที่ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้านำเข้าที่ไม่มีการผลิตในประเทศ หรือสามารถผลิตได้ในประเทศแต่มีต้นทุนการผลิตและราคาสูงกว่าสินค้าจากต่างประเทศ
- 1.5 การเปิดกว้างทางการค้าติดต่อซื้อและขายสินค้ากับต่างประเทศมากขึ้นจะทำให้ประเทศได้รับประโยชน์ดังกล่าวข้างต้นเพิ่มขึ้น
- 1.6 การเปิดกว้างทางการค้าหากติดต่อซื้อและขายสินค้ากับประเทศคู่ค้าเพียงไม่กี่ประเทศ เช่น ฟิจิ ประเทศคู่ค้าเพียง 7-8 ประเทศ อาจทำให้ประเทศอยู่ในภาวะเสี่ยง เพราะเมื่อเกิดปัจจัยลบต่อกลุ่มประเทศคู่ค้า ก็จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objectives of the study)

- 2.1 เพื่อให้ทราบว่าประเทศไทยมีระดับการเปิดกว้างทางการค้าในระดับใด
- 2.2 เพื่อให้ทราบว่า การเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยในข้อ 2.1 นั้น ประเทศไทยติดต่อกับประเทศใดมากที่สุด
- 2.3 ประเทศไทยมีการกระจุกตัวทางการค้ากับกลุ่มประเทศที่กล่าวถึงใน 2.2 ในระดับใด

3. ขอบเขตของการศึกษา (Scope of the study)

- 3.1 ศึกษาการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2547-2551
- 3.2 ศึกษาการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญสูงสุด 8 ประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2551
- 3.3 ศึกษาการกระจุกตัวของ การเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้า ในช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2551

4. แหล่งที่มาของข้อมูล (Sources of data)

- 4.1 ธนาคารแห่งประเทศไทย (<http://www.bot.or.th/>)
- 4.2 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (<http://www.nesdb.go.th/>)

5. ระดับการเปิดกว้างทางการค้า (Degree of trade openness)

5.1 ความหมาย

- ให้ D = degree of openness,
 X = มูลค่าสินค้าและบริการส่งออก (export value) ในเวลา 1 ปี,
 M = มูลค่าสินค้าและบริการนำเข้า (Import value)
 GDP = ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP)

$$D = \frac{X + M}{GDP}$$

เมื่อ X เพิ่มขึ้น มีการเปิดประเทศโดยส่งออกสินค้าและบริการมากขึ้น เงินไหลเข้าประเทศ ในทางตรงกันข้ามเมื่อ M เพิ่มขึ้น เปิดประเทศนำเข้าสินค้าและบริการมากขึ้น เงินไหลออกนอกประเทศ หากไม่คำนึงว่าเงินไหลออกหรือไหลเข้าสุทธิเป็นเท่าไร ถ้า X+M เพิ่มขึ้นแสดงว่ามีการเปิดประเทศโดยทำการซื้อและขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น

ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product ด้วยคือ GDP) หมายถึงมูลค่าสินค้าและบริการที่ผลิตในอาณาเขตของประเทศ ในช่วงระยะเวลา 1 ปี

รายได้ประชาชาติของประเทศใดมีมูลค่าเท่ากับผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นของประเทศนั้นๆ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

ดังนั้น $D = \frac{X+M}{GDP}$ จึงบอกให้ทราบว่าในเวลา 1 ปี มูลค่าสินค้าและบริการที่ซื้อและขายกับต่างประเทศ มีสัดส่วนเป็นเท่าไรของรายได้ประชาชาติ ค่า D ของประเทศใดเพิ่มขึ้น แสดงว่าประเทศนั้นๆ มีการเปิดกว้างทางการค้ามากขึ้น

5.2 ระดับการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศของไทย

ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2551 ระดับการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทย มีค่าดังนี้

ตาราง 1: อัตราการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทย (D)

อัตราการเปิดประเทศของไทย(เปอร์เซ็นต์)				
2551	2550	2549	2548	2547
130%	119%	126%	130%	118%

ที่มา: คำนวณจาก

- (1) บัญชีรายได้ประชาชาติ เผยแพร่โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (<http://www.nesdb.go.th/>) และ
- (2) ตารางสินค้าออกและสินค้าเข้าจำแนกตามกลุ่มประเทศ เผยแพร่โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (<http://www.bot.or.th/>)

อัตราการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยในปี 2551 = 130% หมายความว่า มูลค่าสินค้าและบริการที่ประเทศไทยส่งออกไปต่างประเทศ รวมกับมูลค่าสินค้าและบริการที่ประเทศไทย นำเข้าจากต่างประเทศ มีมูลค่าเท่ากับ 130% ของรายได้ประชาชาติของไทย ส่วนตัวเลขของปีอื่นๆ มีความหมายทำนองเดียวกัน

5.3 ระดับการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าสูงสุด 8 ลำดับ

ประเทศไทยทำการติดต่อซื้อขายสินค้าและบริการกับต่างประเทศหลายประเทศ บทความนี้ได้คำนวณระดับการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่มีมูลค่าการซื้อและขายสูงสุด 8 ประเทศเรียงลำดับจากสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้

ตาราง 2: อัตราการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้า 8 ลำดับ

ลำดับ	ประเทศ	อัตราการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าสำคัญ(%)					
		2551	2550	2549	2548	2547	เฉลี่ย
1	ญี่ปุ่น	19.58%	18.92%	20.52%	23.26%	22.23%	20.73%
2	สาธารณรัฐประชาชนจีน(PRC)	13.24%	12.62%	12.33%	11.51%	9.48%	11.98%
3	สหรัฐอเมริกา	7.35%	7.85%	9.44%	9.59%	9.59%	8.66%
4	มาเลเซีย	7.14%	6.68%	7.36%	7.87%	6.73%	7.16%
5	สิงคโปร์	6.26%	6.44%	6.84%	7.39%	6.92%	6.77%
6	ฮ่องกง	4.36%	4.10%	4.23%	4.33%	3.88%	4.19%
7	ออสเตรเลีย	4.79%	3.95%	3.77%	3.63%	2.90%	3.88%
8	สาธารณรัฐจีน(ไต้หวัน)	3.26%	3.69%	4.13%	4.09%	4.08%	3.82%
	รวม	65.98%	64.25%	68.62%	71.67%	65.81%	67.20%

ที่มา: คำนวณจาก

- (1) บัญชีรายได้ประชาชาติ เผยแพร่โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (<http://www.nesdb.go.th/>) และ
- (2) ตารางสินค้าออกและสินค้าเข้าจำแนกตามกลุ่มประเทศ เผยแพร่โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (<http://www.bot.or.th/>)

ในช่วงปี 2547 - 2551 ประเทศคู่ค้าลำดับสูงสุดของไทย ได้แก่ประเทศญี่ปุ่น ในช่วงปี 2547 - 2551 โดยเฉลี่ย ประเทศไทยมีระดับการเปิดกว้างทางการค้าต่อประเทศญี่ปุ่น จำนวน 20.73% หมายความว่าค่าเฉลี่ยของผลรวมของมูลค่าสินค้าและบริการส่งออกของไทยไปญี่ปุ่น กับ มูลค่าสินค้าและบริการนำเข้าของไทยจากญี่ปุ่น มีค่าเป็น 20.73% ของรายได้ประชาชาติ (GDP) หรือ

$$D = \frac{X + M}{GDP} = 20.73\%$$

X = มูลค่าส่งออกสินค้าของไทยไปญี่ปุ่น

M = มูลค่านำเข้าสินค้าและบริการจากญี่ปุ่นมาไทย

ตัวเลขระดับการเปิดกว้างทางการค้าของประเทศไทยต่อประเทศญี่ปุ่นสูงสุด หมายความว่าประเทศไทยมีการพึ่งพาทางการค้าต่อประเทศญี่ปุ่นสูงที่สุด หากเกิดปัจจัยลบอย่างฉับพลัน (Negative shock) ต่อเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่น จะทำให้เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบมากและฉับพลันเช่นกัน กล่าวคือ มูลค่าส่งออกของไทยหดตัว พร้อมกับการขาดแคลนสินค้าและบริการนำเข้า ตัวอย่างที่ชัดที่สุดคือผลกระทบของการเกิดสึนามิในญี่ปุ่น ต่อเศรษฐกิจไทย เช่น ทำให้เกิดการชะลอตัวในอุตสาหกรรมยานยนต์ของไทย

